

Beskrivelse
over
Kongeriget Norge,
Derne
Island og Færøerne, samt Grønland,
efter

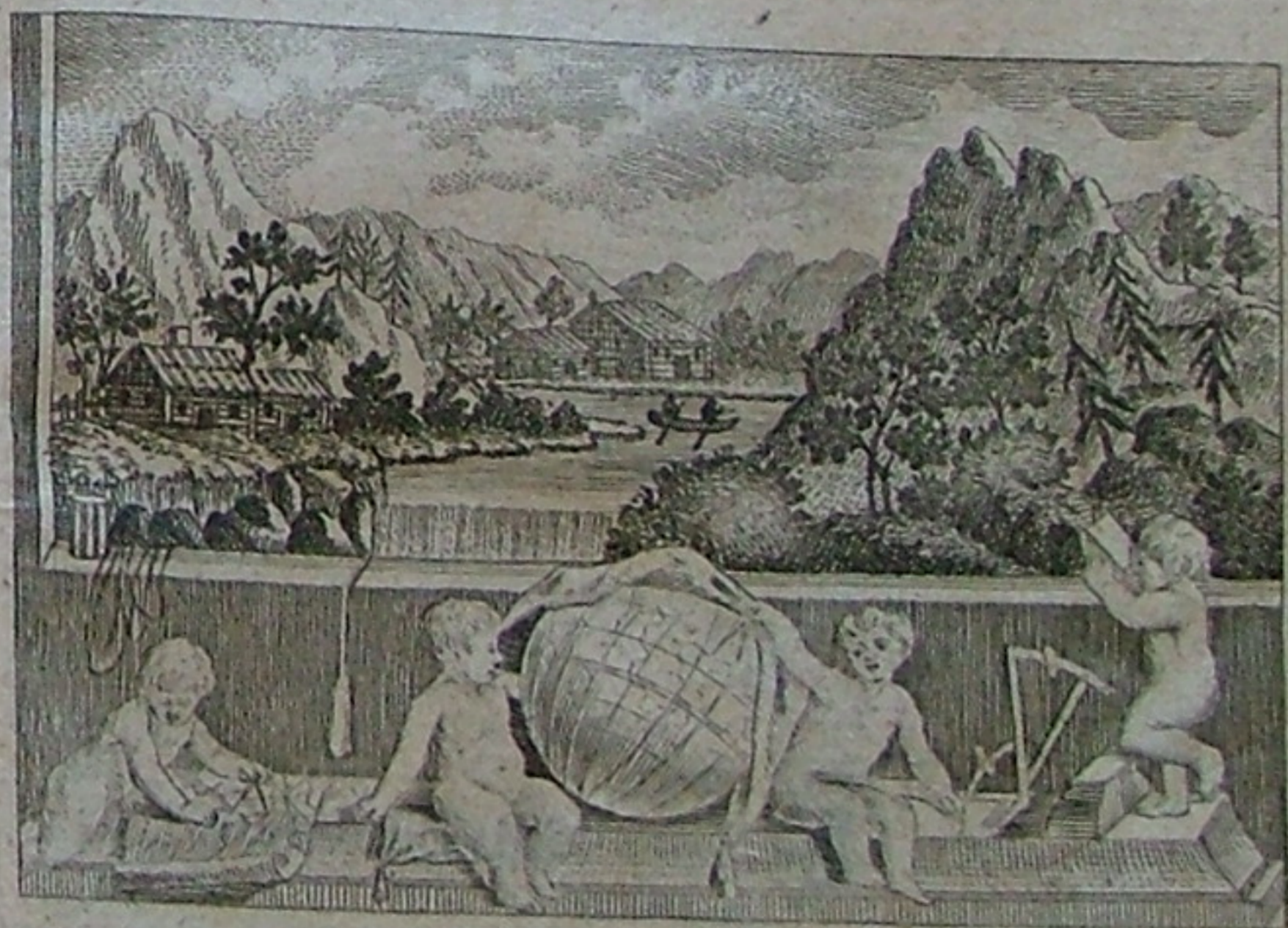
ældre og nyere, trykte og haandskrevne geographiske, chorogra-
phiske, topographiske, statistiske Skrifter, Afhandlinger og
Efterretninger, saavel som ved Brevvevling og ellers
erholdte Oplysninger,

forfattet i alphabetisk Orden

af

Lars Hess Bing,

Kongelig Majestæts Birkedommer og Skriver paa Lesse under
Hjoring Amt i Aalborg Stift.

Kiøbenhavn, 1796.

Paa Agent W. I. Dendals Forlag.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET I OSLO

Deres Excellence

Høi- og Velbaarne

Herr Geheimeraad

von Brandt,

Ridder af Dannebrog og Præsident i det Kongelige
danske Cancellie ic.

samt

øvrige høie Herrer Deputerede

udi høistbemeldte Collegium,

tilegnes dette Arbeide

underdanigst

af

Forfatteren.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET I OSLO

 Nasjonalbiblioteket
avdeling Oslo

F o r t a l e.

I de Aar, jeg opholdte mig som Sollicitant i Kiøbenhavn, blev Tiden mig lang og kiedsom; jeg havde intet at forrette, og altsaa fattede den Beslutning, at udarbeide denne Bog, omtrent i samme Orden, som Holks provinciale Lexicon har for Danmark. Jeg betiente mig for det første af de mig bekiendte trykte Skrifter, saavel geographiske, som chorographiske og topographiske, ja endog Reisebeskrivelser, saasom: N. Jonges Beskrivelse over Norge med Island, Grønland og Færøe af Aar 1779, i hvilken jeg har fundet mange Feil, som jeg med mueligste Bished har rettet; Professor Strøms meget gode Beskrivelse over Søndmørs Fogderie; Hiorthøys over Guldbrandsdalen; Essendrup's over Tier Præstegield; Giellebøls over Hoelands Præstegield; Møllers over Tønsberg Bye og Jarlsbergs Provstie; Harthausens over Kongsberg; Holbergs over Bergen; Schionnings over Tronhiems Domkirke; Wilses over Spydebergs Præstegield; Hesselbergs over Strømsøe Bye;

Stroms over Eger Præstegield; Schnabels over Hardanger, hvoraf et kort Udtog er udgivet af Professor Strom; Lunds over Dvre-Tellemarken; Wille's over Sillejords Præstegield; Lovenskiolds over Bradsberg Amt; Thues over Krageroe og Skeens Riøstæder og Ladepladse; den topographiske Journal for Norge, saavidt mig bekiendt var udkommet, forinden jeg overgav denne Bog til Trykning; 2de Hefter af Schionnings Reise igiennem endeel af Norge; Wille's og Fabricii, Reisebeskrivelser; samt Olassens og Poulsens Reise igiennem Island. Herforuden har jeg havt god Nytte og Dplysning af Professor F. Thaarups Statistil 2den Udgave 1794. Nogle af disse benævnte Skrifter har vel Jonge, efter hans Fortale, forhen betient sig af; men ei saa fuldstændig, som jeg ønskede, og altsaa maatte jeg igiennemløbe alle.

Dernæst fik jeg efter Ansøgning Tilladelse at betiene mig fra det Kongelige store Bibliothek af nogle der værende Manuskripter, fornemmelig den øvrige Deel af Schionnings Reise igiennem Norge, 7 a 8 store Hefter, som især gav mig Dplysning om endeel Præstegieldes samt Kirkers og Præstegaardes Forfatning, foruden adskillige gamle Merkværdigheder, saasom: om den fordum værende Storhammer Bye paa Hedemarken, om Steenvigs Kloster og Fæstning i Stordalen, og om Skaanes Skandse i Verdalen under Tronhiems Amt, m. m.

Megen

Megen Dplysning er mig tillige directe meddelet om visse Steder, saasom: fra Byefoged Lowold om Stavanger Byes nærværende Forfatning, fra Byefoged Winsnæs om Bragnæs og Strømsøe; fra Staldmester Bing om Frideriksstad; fra Sognepræsten Hr. J. E. Schelven om Mandal; fra Præsten Hr. Dreyer om Fahrund, fra Fuldmægtig Grindberg om Molde; fra Sognepræsten Hr. J. J. Bech om Tronhiem, samt fra Capitain og Skov-Inspecteur v. Arneberg om Nøraas Kobberværk. Hr. Justitsraad og Raadmand Pontoppidan i Kiøbenhavn har ogsaa været mig behjælpelig ved Efterretning om Bergens Handel, om Islands Folkemængde, deres Jorder eller saa kaldte Tuner, deres Baades Antal i Aaret 1770, og Antallet samme Aar paa deres Heste og Creature; han har ogsaa laant mig et gammelt Manuskript betræffende endeel af Nordlands Amt, forfattet af Biskop Mannestad; ligesaa har Hr. Conferentsraad og Ober-Berghauptmand Hiort behaget at meddele mig de nyeste Efterretninger Kongsbjergs Sølvverk og Bergstad betræffende; Professor Thaarup har ligesledes meddeelt mig mange vigtige Efterretninger om Norges Kobber- og Jernværker, m. v. Foruden disse gode Dplysninger har jeg erhvervet mange om visse enkelte Districter af mine bekiendte Landsmænd i Kiøbenhavn, fornemmelig af Procurator Haslev. Med alt dette har jeg udarbejdet Bogen saa godt, jeg har

formaet. Det er langt fra, jeg bær de stolte Tanker, at mit Arbeide bestaaer uden Feil, eller at jeg skulde blive frie for Critique. Mænd af Studeringer og store Indsigter have forhen ikke formaet at udarbeide deslige Værker uden Feil, eller Rettelser og Forbedring i andet, ja tredie Dplag; altsaa haaber jeg saa meget meer det undskyldes mig, om mit Arbeide er ufuldkomment og fordrer Forbedring. Foruden andre Feil vil og forekomme Læseren mange Steder, der ei ere saa udførlige som andre, og nogle, som intet er omrørt, uden blot Stedets Benævnelse, fornemmelig i Henseende til Island, Grønland og Færøe; thi uagtet at min Bestræbelse har det ei været mig mueligt at bringe det videre. Jeg ønsker derfor allene, at mit Arbeide ei maae blive aldeles miskiendt; for det øvrige vil jeg overlade til den eller de mere erfarne og formaaende, at bringe det Hele til større Fuldkommenhed i sin Tid.

Jeg har anført Norge og formeldte Der med kort Dplysning om dets nyeste Inddeling i Stifter, Amter, Grebsskaber, Baronier, Fogderier, Syssler eller Herreder, Tinglauge, Præstegielde og Kirkesogne. Disse Districter ere igien særskilt beskrevne, med de derunder liggende Riob- og Ladesteder, Bergværker, Saugbrug, Herregaarde, andre betydelige Gaarde og Handelspladse, Fæstninger, betydeligste Fjorde med deri værende Næsser, Forbjerg, Sunde, Havne, Der, Holme eller Skær, item Floder eller Elve, ferske

Soer,

Soer, de fornemste Fielde, Høie og Dalstrækninger &c. Jeg har ogsaa iagttaget at anføre adskilligt mærkværdigt fra de ældre Tider, og alt mere, som jeg har troet ei ville være uværdigt til Igiennemlæsning; men derved er og tildeels indtruffet nogen Vidtløstighed, som jeg haaber undskyldes. Mit Forsæt var tillige, at kunne have givet en fuldstændig Dplysning om Norges Matrikul og Saugvæsen, endog for ethvert enkelt District; til den Ende ansøgte jeg det Kongelige Rentekammer under 31te Martii 1794, at blive for en kort Tid betroet en Matrikul og et Saugmandtal for ethvert Fogderie, af de sidste Aar, til fornøden Afbetjening; men jeg bekom skriftligt Gien svar den paafølgende 12te April, at de norske Matrikuler og Saugmandtaller ikke fra Kammeret kunde udleveres. Jeg gjorde derpaa nye Ansøgning om personlig Udgang til de norske Rentekammer-Contoier, for at uddrage det Fornødne af ovenmeldte Documenter; men herpaa nød jeg intet Svar. Jeg kunde altsaa ei opnaae mit Ønske og Forsæt, uden allene for visse Fogderier og Præstegielde, taget af forhen udfomne Beskrivelser, saa og af Schionnings Manuscript, item andre private Efterretninger.

For at kunne meddele en tilforladelig Dplysning om Betienternes Ansættelse ved de norske Toldsteder efter seneste Forandring, og om Antallet paa ind- og udgaaende Skibe ved ethvert Toldsted for et af de sidste Aar, m. m. ansøgte jeg det Kongelige Toldkammer om Udgang til

de

De norske Told- og Consumtions-Contoirer, og dette blev mig bevilget den 14de Junii 1794, i hvilken Anledning jeg derover ved Hielp af Contoir-Chefferne har faaet den nsiagtigste Oplysning. Videre henholdt jeg mig til det Kongelige Commerce-Collegium, og deraf fik Efterretning om Antallet paa de hjemmehørende Skibe under ethvert Tolddistrict, saaledes som samme var angivet for Aaret 1793.

Jeg er med alt dette selv overbevist om, at jeg intet har forsemt af alle muelige Oplysninger, som have staaet i min Magt at samle.

Den sidste store Ildbrand i Bergen, hvorved det saa kaldte Nyekirke-Sogn for det meeste aldeles blev lagt i Aske, men nu siden skal være opbygget, har jeg ikke kunnet anmærke; thi den Deel af Bogen var da allerede trykket; saaledes kan og flere i den senere Tid indtrufne Tildragelser være forbigaaede, ligesom andre forhen mig ubekjendte.

Om de norske Skove og deres Behandling, samt noget om Saug-Væsenet, har jeg vel for endeel under visse Districter givet nogen Efterretning, og tillige fremsat mine ringe Tanker efter den Kundskab, jeg derom, som Nordmand, har havt Anledning at erhverve; men efter Forordning af 22de April forrige Aar forholder det sig nu langt anderledes med Saug- og Skovvæsenet; thi istedet for at Selveierne forhen vare indskrænkede ikkun at levere

Saug-

Saugtømmer til visse Saugbrug, og Saugieierne ei at lade skiare Bord af Tømmer uden fra de ved Kongelige Bevillinger tilladte Skove; saa er nu denne Forbindelse paa begge Sider aldeles ophævet, og Saugieierne tillige fritagne for den forhen paalagte Indskrænkning, ikkun at lade skiare et vist Quantum Bord efter bestemt Maal eller Form; de have derimod nu en uindskrænket Frihed, hvorhos de og ere fritagne fra alle forhen paabudne Saugskatter. Den forhen paabudne Trælast-Tiende er tillige ophævet, hvorimod ved alle norske Told- og Ladesteder, hvor Bord udføres udenfor Tolddistrictet, skal betales 48 Sk. pr. Trælast efter Drægtigheden af det eller de Skibe, som udføre Lasten, hvad enten de blive fuldladte eller ikke, m. v. allerhøistbemeldte Forordnings Indhold. De af de privilegerede Saugieiere i Almindelighed forhen meget forhadte Haandsauges Brug, som vist ogsaa i sig selv ere meget skadelige for Skovenes Conservation, ere ligeledes enhver Skoveier tilladt at bruge, hvorimod at oprette nye Vand-sauge, ikke saa let vil blive bevilget. Paa Bøngdesauge maae herefter, som hidtil, ikkun skieres vandkantede Bord til Bøngdens Fornødenhed, og dermed er det tilladt de privilegerede Saugieiere at have Indseende. Selveiere have nu saaledes frie Raadighed, at behandle deres Skove efter Behag: Gid de ikke ville misbruge denne Kongelige Naade saaledes, at Skovene i Norge paa de fleste Steder skulle blive ligesaa rare, som her i Danmark, og at Efter-

mænd

mand ikke skulde savne det Fornødne i sin Tid til Brænde og Gaardenes Bedligholdelse! Maaskee naar Skovene ikke mere ere til, vil Jordforbedringen først for Alvor nyde Fremgang, der endnu paa mange Steder, fornemmelig i de store Skovegne, ligger saa godt som i Dvale.

Til Slutning maas jeg erindre, at det aldeles ikke er min Skyld, at denne Bog ikke for har forladt Pressen; thi det er mere end 2de Aar siden jeg overgav den til Trykning, og det har ikke manglet paa idelige Erindringer saavel fra mig, i den Tid jeg var i Kiøbenhavn, som fra Forlæggeren, om hurtigste Fremgang; men den sidste store Ildbrand i Kiøbenhavn standsede Trykningen aldeles i meget lang Tid, deels formedelst den Confusion, som denne Ulykke foraarsagede, og deels formedelst de mange Bogtrykkerier, som bleve et Kov for den rasende Ild. Bogen er desuden i sig selv ualmindelig compres og i et meget stort Format, hvortil altsaa saa meget mere Tid var nødvendig; den bestaaer tillige af endeel flere Aark, end jeg fra det første havde formødet.

De betydeligste Trykfeil har jeg søgt at rette bag i Bogen, hvor ogsaa nogle Tillæg og Forandringer findes anførte; forekomme Læseren flere Feil, hvilket er meget mueligt, haaber jeg dog Undskyldning.

L. H. Bing.

Sub

Subskribenternes Navne.

	Exemplarer.	
	Strip.	Tryk.
Hans Majestæt Kongen	4	8
Hendes Majestæt Enke-Dronningen	2	4
Hans Kongelige Høihed Kronprindsen	2	4
Hans Kongelige Høihed Arveprindsen	2	4
Hendes Kongelige Høihed Hertuginde Lovisa Augusta	1	1
A.		
Herr Abildgaard, Justitsraad og Professor	1	
— Abbestee, General-Major	2	
— Ahl, J. Student		1
— Allan, W. Kjøbmand paa Molde		1
— Andersen, O. Hof- og Stadsrets Procurator	1	
— Ancher, Conferentsraad	1	
— Arner, Bogholder	1	
B.		
Herr Balle, i Christiania		1
— Barnholt, Capitain		1
— Bastholm, Confessionarius		1
— Bantler, Farver		1
— Bech, N. Kjøbmand i Arendal	3	13
— Bech, S. J. Sognepræst		1
— Belboe, Procurator		1
— Berg, C. P. Fuldmægtig		1
— Berg, Justitsraad		1
— Berg, N. Politie-Beient		1
		Herr

20 Aar. De Handelsløbe, som forhen tilhørte Kongen, ere overladte private Handlende paa meget fordeeltige Villkaar. Fremmede Nationer ere paa nogle enkelte Undtagelser og Frihedsbrevene nær, forbudne enten at fiske eller handle paa Island. Regieringens Indkomster af Landet ansettes for 12300 Rdlr. aarlig. Udgifterne til Landets Beste ere betydelig større. Kongens Indtægter bestaae deels i Jordebogs og Forpagtnings Indkomst af de Kongelige Domainer, deels i Skatter, samt Andeel i Tiender og i visse Bøder og Mulcter. De Kongelige Godser ere anseelige. Ved Reformationens Indførelse bleve de forøgede med adskillige Klostergodser, som bleve dragne under Kronen. Deres Værdie ere anslaaet til over 13000 Rdlr.; de bortforpagtes og Forord. af 15de Apr. 1776 bestemmer adskilligt i den Henseende. Den paabudne Extra Skat blev for Island estergivet ved Kongelig Resolut. af 20de Martii 1775, tilligemed de af samme Skat paadragne Restancer. Indbyggerne ere meget Konstnemme. De forsærdige alt hvad som bruges i deres Huusholdning, og ere selv baade Lømmænd, Snekere, Vaadebyggere, Jernsmedde, Størtlere og Sølvsmedde. Paa Reikeviig i Guldbringe Syssel er et Uldmanufaktur, fornemmelig i den Henseende, at underviise Indbyggerne i en bedre Spinde-Vævnings- og andren Tilberedningsmaade. Aar 1753 vare i hele Island 2158 Skattebønder, 4564 andre Bønder, og Aar 1769 var Folkeantallet i alt 46,201 Sieler. Aar 1770 befandtes 1869 smaae og store Vaade, deraf 2 af de største for 12 Mand og 10 af de mindste for een Mand; 112,054 Saar, 755 Gieder; 22,531 Rjør; 7565 Stude og Kalve; og 32,689 Heste og Hopper. Hestene ere af en besynderlig god Art, ligesom de Norske af middelmaadig Størrelse, muntre og stærke; men ved før ommeldte Sygdom, som opkom i Aarene 1783 og 84, skal næsten de $\frac{3}{4}$ Deele af førmeldte Creaturer være creperede. Før den Tid skal en Bønde, som ikke havde eiet mere end 4, 6 til 8 Rjør, have havt 50 til 100 Heste og derover, især i Skagefiords Syssel undre nordre Hjerding, hvor de beste Heste gives, og hvorfra aarlig sælges en Mængde til de andre Districter. Endeel af Hestene maae selv søge deres Næring ude paa Marken, baade Vinter og Sommer, og paa enkelte Steder have et Slags vildt Stutterie.

Isjum, en anseelig Gaard i Froens Præsteg., Guldblandsdalens Fogd., Christians Amt, beliggende paa vestre Side af Laugen. Her har i de katholske Tider staaet en Kirke. Under Gaarden er et godt Qværnebrug og en Bøygde-Sav.

Jubskeldet, saa kaldes det høieste Fjeld imellem Verdal og Hallingdal i Christiania Stift, som er 9 Mile langt. Herover

er en meget besværlig og farlig Vej, som Almuen i Hallingdal dog maae fare, naar den henter Fiskevare, Fæe og Heste fra Leerdals-Dren, dog sielden uden at een eller anden kommer til Skade. Det farligste Sted over Klipperne, kaldes Galderne. Dette Fjeld er ellers endeel af Gillefjeld.

Julianes-Haab, en Colonie under søndre Inspectorat i Grønland, som ligger under den 61 Gr. Egnen omkring i Coloniens District, er den frugtbareste i hele Grønland, og Colonien er vel bebygget af Grønlændere. Aar 1775 fik disse Folk et Baaningshuus, og paafølgende Aar fik de flere fornødne Bygninger. Det Sted, som blev valgt til disse Husenes Opbyggelse, blev kaldet Julianes-Haab, efter Hendes Kongelige Majestæt Dronning Juliane Marie. Saavel ved denne, som ved de øvrige Colonier, være skionne Hauge-Urter. Handelen er, næst Diskobugten, her den beste. Ved de Fjorde, som ligge ved denne Colonie, findes mærkværdige Levninger af de gamle Nordmænds Bygninger. De nærmeste Fjorde ere: Tunniliarbit, Kokortak og Jaggalik.

Justedals Præsteg., see Jølster.
Justedal, en beboet Dalstrækning, som ligger Øster ind blandt Fjeldene i Indre Sogns Sorenskriv., Yttre og Indre Sogns Fogd., nordre Bergenshuus Amt. Fra denne Dal til Søen, som er omtrent 3 Mile, gives 2de Veie, nemlig en over Storhougfjeld til Lyster Hovedsogn, og den anden igiennem Goupne Anersogn. Dalen danner omt. en halv Cirkel, og indeholder 4 mindre Dale, nemlig: Njedalen, Kregedalen, Krondalen og Milvirsdalen. I hele Justedalen ere 27 smaa hele og halve Gaarde, omt. af Skyld 29 Løber Smør, hvilke Gaarde Aar 1750 var beboet af 28 Gaardmænd. For denne Meenighed staaer midt i Dalen en Kirke, som forhen har været et Anner til Goupne, men nu er Justedals Kirkesogn et særskilt Præstegjeld, og Goupne er forandret til Anner under Lyster Præsteg., og begge hørende til Sogns Provstie. Justedals Kirke er bygt Aar 1660, er en liden, men temmelig smuk Bygning med et Taarn, alt af Træ, og er een af de saakaldte Lovekirker. Den er forsynet med fornødne Ornamentter, og tilhører nogle af Bønderne i Sognet. Kirken har intet Jordegods, men eier nogle Creaturer, saasom: 13 Rjør, 16 Gieder og 16 Saar. Den staaer paa en Bakke strax ved Præstegaarden, som kaldes Breum, hvilken Gaard er meget ringe i Ager og Eng, og afgiver sielden modent Korn; den staaer desuden fare for Odelaggelse ved Sneeskred fra de strax ovenfor liggende høie Fjelde. Bøndernes Gaarde ere ligesaa til Kornavlning meget ringe, da Kornet som oftest

bort-

bortføser, saa at Opsidderne hvert Aar maae behjælpe sig med
 Fyrrebark-Meel til Brød. Deres Mæring bestaaer ellers i Qvæg-
 avling og Fedevarer, hvoraf de aarlig afhandle endeel til Chri-
 stiania, som ligger 30 Mile derfra, og Røraas, hvorhen de
 have 32 Mile. Disse lange Reiser foretage de almindelig en
 Gang om Aaret i August Maaned. Desuden drive de meget paa
 Dyr og Fugle-Jagt. Bismeliad nedsaltes og spises med megen
 Begierlighed. Ovenfor Justedalens høie Fielde ligger et overmaa-
 de høit Jisbjerg, kaldet Jisbree, og har skudt sig need paa den
 vestre Kant baade i Krondalen og Milvirsdalen, og ligesom
 Dalene brede sig ud, har det i sin Fremvæxt udvidet sig Aar efter
 andet. Det er af Couleur himmelblaat, og saa haard, som den
 haardeste Steen, med mange store Hulter og Abninger lige need i
 Afgrunden af en umaalelig Dybde. Ved dets Fremvæxt giver det
 fra sig en Lyd, som af et Orgelværk og fører foran en stor Sam-
 ling af Jord, Gruus og Steen. Om Sommeren i den allerstær-
 kste Hede, er nær ved dette Jisbjerg en overmaade stor Kulde,
 saa at Bønderne, som arbeide i Nærheden, maae klæde sig i Vin-
 terklæder, men om Vinteren er Kulden her ikke saa stærk, som
 paa andre Steder. Denne Kulde om Sommeren er især ved stærkt
 Soelstrik og klart Veir, da tillige medfølger en utaalelig Blæst.
 Den Sne, som falder om Vinteren, forvandles om Sommeren til
 Jis, og saaledes forgydes Bierget Aar efter andet. Nederst ved
 dette Jisbjerg fremkommer stedse i begge Dalene en stor Mængde
 Vand, som samler sig imod Kregedalen, og med andre Fielde-
 vand udgør en overmaade stor Elv, hvilken nedstyrter igennem
 Dalen med en græsselig Fart og Susen. Deels ved denne Elvs
 Overløb, og deels ved dens Løb under Jorden, har den Tid
 efter anden udtaget mange Stykker Jord, Eng og Skov, og hvor-
 ved 2de Gaarde aldeles ere ruinerede. I Milvirsdalen skal i
 fordum Tid have været en stor Slette paa det Sted Jisbierget nu
 ligger, og efter Fortælling skal paa samme Slette have været 6
 Gaarde. Nogle Aar skyde Jisbierget sig tilbage, og da lukkes
 de aabne Rister eller Huller deri. Over Jisbreen falder 2de Veie
 til Indvigs Præsteg., som kan passeres baade gaaende og med
 Heste, dog ikke uden med stor Forsigtighed og Kundskab om Veiene,
 for ei at løbe an paa adskillige fordærte store og dybe Huller. I
 Nysters Præsteg. løber Bønderne deres fornødne Levnetsmidler af
 Korn, Sild, Salt ic., og igien afhandle Creaturer af store og
 smaae, samt Næver. I Dalen gives ingen betydelig Gran eller Fyr-
 restov, men endeel Løvskov, saasom Birk, Asp, Rogn eller Rønne ic.
 Efter den sorte Død Aar 1348 vare Justedalens første Beboere
 aldeles bortdøde, paa et lille Pigebarn nær, som Almuen fra
 Naboer

Naboegjeldet Vang opsøgte i Skoven; de befandt hende aldeles
 Følteskype eller Bild, og de maatte gjøre sig stor Umage før de fik
 hende greben. Hun fik det Navn Rypen, og blev opdraget i
 Naage Præsteg. Efter denne Tid blev Justedalen i nogle Aar al-
 deles forladt, hvorved Husene nedraaduede, og Ager og Eng over-
 groede med Skov. Men ved Kongelig Opmuntring og Benaad-
 ninger af Skatte-Frihed m. v., begave nogle for Hiemstæd træn-
 gende Mænd fra Nordfjord sig omfider derhen, som først antogs
 Gaardene Jaaberg, Norddalen og Nyklemyr til Oprydning
 og Beboelse, og da formeldte Pigebarn havde opnaaet moden Aar
 og Alder, begav hun sig ligesaa til sit Fødested, hvor hun blev
 gift, og hendes Afkom givet Navn af Rypestægten, men skal
 nu næsten være ubekendt blant nærværende Beboere. Sognet ud-
 gør et Skibroede eller Tinglaug, og Tingstedet er Gaarden
 Døsen.

Jusnæs, en Gaard i Oddernæs Præsteg., Mandals Fogd.
 og Amt, beliggende ved Topdals Fiorden. Denne Gaard er vel
 dyrket og forbedret ved Agerlands Oprydning, og hører dertil et
 godt Laxestække, samt et privilegeret Saugbrug.

Jvælands Sogn, et Annex til Evje Præsteg., i Naaboygde-
 laugets Fogd., Nedenes Amt.

Jvershuus Præstegaard, see Strandebarns Præsteg.

Jsa eller Gsa, en De under Fosnæs Præsteg., see Gsa.

Jøkelsaae, en meget stor De i Mule Syssel, Østre Fier-
 ding og Amt af Island. Over denne Elv er en stor Broe, som
 ligger høit op fra Vandet, omt. 10 Alne.

Jøkelsaae, paa Bredamerkur Land i Skaptsteds Syssel,
 Østre Fierding af Island, er en stor og farlig Elv at fare over.

Jøkelsdal, et videløstigt Børgdelav 6 Mile langt, belig-
 gende paa begge Sider af formeldte Jøkelsaae, og henhører til
 Mule Syssel under Østre Fierding og Amt. Her voxer godt Græs
 og smaae Birkefkov.

Jøkelsfjord, en stor Bugt, som deeler sig i 5 Indfiorde,
 ubi Jisefjords Syssel, vestre Fierding af Island.

Jølsters Skibroede, et Tinglaug og Præsteg. i Sandfiords
 Sorenskriv. og Provstie, nordre Bergenhuus Amt, som bestaaer
 af 2de Kirkefogde, nemlig: Aakhuus Hoveds., og Helgen
 Annex, hvortil er en Sognepræst. Tingstedet er Gaarden
 Bispensæter.

Jørgenfiords Skibroede, et Tinglaug og Præsteg. i Sand-
 mars Fogd. og Provstie, Romsdals Fogd. og Amt, som er det
 mindste af alle Sognekald i Fogderiet, thi hertil er kun et Kirke-
 sogn og Kirke, kaldet Jørgenfiord. Dette Sogn bestaaer af
 adskillige

dring m. v. Posten afgaaer til Øster Missøer og Christianssand hver Fredag Aften Klodden 10, og til Skeen og Christiania hver Onsdag Formiddag Klodden 10. For et enkelt Brev til eller fra Kiøbenhavn betales i Porto 20 β og ligesaa til eller fra Tronhiem 20 β . Over Postvæsenet er i Byen beskikket en kongelig Postmestret. Byen har et Skibsbyggerværst, hvor 13 Skibe bleve byggede fra Aar 1780 til 1784.

Kragersøe Fiord eller Bugt gaaer ind fra Havet til sidstmeldte Kragersøe Bye, er $\frac{1}{2}$ Mil i Længde. Denne Fiord er temmelig vanskelig at besæere for medelst mange blinde Skier, som ligge deri, og hvorfor intet ind- eller udgaaende Skib passerer Fiorden uden Loods. Paa vestre Side af Fiorden ligger følgende Steder: 1) Rebetangen hvor et Møllebrug er anlagt, men nu ei i Drikt. 2) En liden Gaard kaldet Skiersvigen, hvorved er en god Skibshavn. Her ere 4 Møllebrug i Drikt, som Byen betienter sig af. 3) En liden Gaard kaldet Bielfervigen, hvor ogsaa Møllebrug ere anlagte og i Drikt. Og 4) en Gaard kaldet Stabbestad, som har 3 Kornmøller og en Grynsmølle. Her ere 2de Skibe byggede. Paa østre Side af Fiorden ligger: 1) et lidet Huus, Korsset kaldet, paa et Bierg, derved er en god Havn for smaae Fartøier. 2) Vennevigen en god Havn og Ankerplads, hvor de til Byen hjemhørende Skibe gemeenlig har deres Vinterleie. 3) Stavsengene, et Huus paa Skaadsø Grund, hvorved er en Havn for smaae Fartøier. Og 4) Saltvæven, ved Skaadsø Landet, er en god og beqvem Havn, endog for store Skibe. I og ved Fiorden ligge ellers følgende Der: Langøe, Gompø, Odder eller Otterøe, Borøe, Skaadsøe, Braatøe, Tomfrueland, Straaeholm og Porterøerne.

Kregedalen, en Dalstrækning i Justedals Præsteg., Øst- og Indre Sogus Foad., nordre Bergenhuus Amt, som indeholder 7 beboede smaae Gaarde.

Kringlen, et steilt Bierg ved Langen Elv, imellem Sals og Quams Annersfogner, i Guldbrandsdalsens Fogd., Christians Amt, hvor 900 Mand Skotter med deres Anfører Oberste Sinclair, bleve slaane Aar 1612 den 12de August af Bønderne i et deel af Guldbrandsdalsens Præstegielde, under Anførsel af Stedets da værende Foged Gram, og Bondelensmand. Paa Stedet hvor Slaget stod, er opreist en Støtte, hvorpaa staaer en i de senere Tider forgyldt Tavle med følgende Inscription: "Med Troestab Tapperhed og hvad, som giver Ære, Den hele Verden maae blar det Norske Klipper lære, En Prøve er der seet, af saadan Tapperhed, Blandt Klipperne i Nord, ret just paa dette Sted, Et vel bevæbnet Corps af nogle hundred Skot-

Skotter, her bleve knusede, fast ligesom Leer-Potter. De fandt at Tapperhed, med Troestab og med Mod, I Guldbrandsdalsens Brøst, I fulde Æsse stod. Georg von Sinclair, som var Skotternes Anfører, han tænkte med sig selv, mig her stet ingen rører: Men se! et lidet Tal af Bønder for ham var, Som hannem Dødsens Bud af Krud og Kugler bar. Vor nordiske Monark, Kong Christian den Siette, Til Ære paa hans Vei, vi have opsat dette, for ham vi ræde er, at vove Blod og Liv, Indtil vor Mand gaaer ud, og Kroppen ligger stiv. 1612 den 24de Aug., blev 900 Mand Skotter her slagne, af et mindre Tal af Bønder, af Lessøe, Vaage, Froen og Ringebøe Sogne. Oberste Sinclair ligger begravet uden for den gamle Quams Kirkegaard i Quams Annersfog, Froens Præsteg., nær ved Kongevien, hvor ligeledes et Mindesmærke er opreist. Krigsfjeldet, et høit i lige Linie med Havfjeldet i sidstmeldte Saabers Præsteg., det er $\frac{1}{2}$ Mil langt og ligesaa bredt.

Krisøvig, en Gaard i Gulbringevæssel, søndre Fierding og Amt af Jøland, hvorved er et høit Fjeld, som indeholder Svovelminer, deraf ere 2de de fornemste og største, den ene omtrent 60 Favne lang og 10 Favne bred, og den anden 80 Favne lang og 20 Favne bred. I Aaret 1753 blev her et Svovelværk anlagt af et Interessentskab og Bygningerne dertil bleve opførte strax under Fjeldet, hvilke Aar 1757 blev slottet ned til Gaarden, hvor bedre og beqvemere Leilighed besandtes. Her blev Værket drevet til Aar 1765, men siden den Tid har det lagt øde, og alle Bygningerne ere nu reent nedfaldne, samt Skorstenen, Smeltepander og øvrige Inventarium ødelagt. I de 12 Aar fra 1753 til 1764 havde Udgifterne beløbet til 2049 Rdlr. 58 β . For Svovlet blev indbragt 3237 Rdlr., altsaa var et reent Overskud af 1187 Rdlr. 38 β . Svovelminerne ere af en særdeles god Art, hvorfor de kunne fortjene paa nye at optages. Fin hvid Gibsjord eller Guhr findes og neden for Fjeldet.

Kraftfolle, et høit Fjeld hvorfra falder en vidtsæftig Udflugt, beliggende paa den østlige Side af Lier Præsteg., i Tranbye Annersfog, Buskeruds Fogd. og Amt.

Krogevaag, en omstødt De under Hitterøens Præsteg., Fosens Fogd., Tronhiems Amt, ligger i Vest fra Orlandet. Kroger eller Kroer Sogn, et Anner til Nas Præsteg. i Agger og Follong Foad., Aggershuus Amt.

Krogstoven, en Skovstrækning paa østre Grandsø af Høle Præsteg., i Ringerike District Buskeruds Amt, hvorover Væien ligger til Christiania. Det bratteste eller steilste Sted er den saakaldte Krog-

Fesogne, som ere: Krogstads Hoveds. og Skie Anner. Hovedkirken og Præstegaarden ligger paa en høi Bakke, saa nær sammen, at kun den alfare Vei ligger derimellem. Kirken er af Muur, og Præstegaarden udmærker sig i Stifter ved smukke og ordenlige Bygninger. Til dette Præsteg. er en Sognepræst, Tingstedet er Gaarden Dal.

Kronvalen, en Dalstrækning i Justedalens Præsteg., Yttre og Indre Sogns Fogd., nordre Bergenhuus Amt, som indeholder 6 tæt ved hinanden liggende smaae Gaarde. Strax ved den ene Gaard, kaldet Borsæt, ligger det under Justedalen beskrevne store Jisbjerg, hvorfra løber en stor og farlig Elv, som Nar efter andet gjør betydelig Skade. Dalen er $1\frac{1}{2}$ Fierdingvei lang.

Kronprintsens: Vilænder, saa kaldes de Hvalfske: Der og Stikpladser, som ligge inden den 68 og 69 Grad, paa Grønland, hvorunder indbefattes Colonnien Egedesminde.

Kubernud, en smuk Gaard ved Christiania Fiord, ei langt fra Byen Mos i Mosse Fogd., Smaalehuenes Amt, har gode Aare og Eng og er smukt bebygget. Fæhuus og Hestestald er af Graasteen, som Laugmand Hansen har ladet opføre. Han har og anlagt en Frugthave af omtrent 200 gode Frugttræer, som bære gode Frugter, samt anlagt Espaliers af Aprikoser og Pserfener langs Soelvæggen af Hovedbygningen, som vender ud til Haven.

Kunna, en Halvø, som hænger fast med det faste Land ved en Landhage, beliggende under Rødøe Præsteg., i Helgelands Fogd., Nordlands Amt. Strandkanten om denne Halvø, kaldes Kunvalen.

Kunø, en lang og smal De under Norderøe Syssel blandt Færøerne. Denne De er beboet, er $1\frac{1}{2}$ Mil lang, næsten $\frac{1}{2}$ Mil bred, og spids op til begge Sider, bestaaende udi et langt spidst Bierg. Den er adskilt fra Den Nordøe ved et smalt Sund, og paa søndre Ende indelukker den en meget sikker Havn, kaldet Blak. Dens Beboere har sin egen Kirke, som er et Anner til Norderøe Præstegield.

Kursmose, en Gaard i Tronborg Sogn, Edeberg Præsteg., Rakkestads Fogd., Smaalehuenes Amt, som ligger nær ved Tronborgs Kirke, og formænes at have sit Navn af et der i fordam Tid staaende Kors. For endeel Nar siden er funden i en Jordhøi paa denne Gaard en Gryde, dannet af Begsteen, i Figur som en huul Halv-Kugle. Den var $\frac{1}{2}$ Alen i Længde og $\frac{1}{2}$ Tomme tyk, med 2de Huller i Kanten til at sætte Bøilen eller Halken udi.

Kylingvand, et stort ferskt Vand i Saltens Fogd. Nordlands Amt.

Kyrhoug, en liden beboet De paa Grændserne imellem Nordmørs og Sundmørs Fogderier, Romsdals Amt, ei langt fra Edøe, hvorpaa er et Ras, kaldet Kyrhovet, som er vel bekiendt af Søfarende da ved samme gives en god Havn og Ankerplads. Røllestord Præstegield, i Ostfinmarken, see Røllestord.

L.

Laatrebiørg, af de Søfarende kaldet Suglebiørg, er en Strækning af lodret opstigende stejle Fjelde af nogle Miles Længde, hvor en Mængde Søfugle opholde sig, beliggende i Vardestrands Syssel, Vestre Fierding af Island.

Ladegaard og Sogn, see Glade. Ladegaardsøen, en smuk Halvø, som hænger sammen med det faste Land ved et smalt Stykke Jord, beliggende strax vesten for Staden Christiania. Den er omtrent $\frac{1}{2}$ Mil i Omkreds, alt nyttig Land bevoren med allehaande Løv og andre Træer; den er overdraget Stiftamtmandene i Christiania Stift til deres Brug og Sommer: Residens. Her ere smukke Bygninger opførte hvorved er en stor og reel Have. Byens Indvaanere forlyste sig her ofte ved Spadsføring.

Ladvigs eller Ladvigs Skibrede, et Tinglaug i Yttre og Indre Sogns Fogd., nordre Bergenhuus Amt, som bestaaer af et Anner sogn til Evindvigs Præsteg. sammesteds. Tingstedet er Gaarden Værholm.

Lagerflod eller Lagerflot, en af de største Elve i Mule nordre Syssel, østre Fierding af Island.

Labelle, en Samling af Huuse ved Topdals Fiorden, beliggende paa den saakaldte Oddernæs eller Kongsgaards Grund i Oddernæs Hoveds. og Præsteg., Mandals Fogd. og Amt. Dette Sted har, førend Staden Christiansand blev anlagt, været et Ladested, hvoraf det har sit Navn, men er nu beboet af Haandværksfolk og Strandsiddere. Her er af Almuen opbygget et Tinghuus for Odde Tinglaug, samt for Postens og andre Bequemmeligheders Skyld, at komme til og fra Byen, er her anlagt et Færgested og Skydsliste for de Reisende til Lands og Vands.

Lakfjø, en stor fersk Søe i Nord: Fjndlie under Sneasens Præsteg., Indersøens Fogd., Tronhiems Amt, hvorved Nordlis Kirke staaer.

Miskaholts-Kepp, et Bøngdelav i Sneefjelds Syffel, ved fire Fierding af Island, hvor Gaardene ligge i 3de Rader imellem Havbredden og Biergene.

Milde Skibreede, et Tinglaug i Nordhordlehn's Fogd. sønder Bergenhuus Amt. Tingstedet er Gaarden Milde. Milde Sogn, et Anner til Hougs Præstegjeld i sidstnævnte Fogd.

Mielmersund, et Sund en Mill langt, imellem nogle Deer under Søndfjors Sorenskriv., nordre Bergenhuus Amt.

Mielve, en god Gaard i Grøttens Præstegjeld, Nomsdals Fogd. og Amt, hvor Hestestald og Fæhuus ere opførte af Grundmuur, med Høe og Kornlader oven over af Træ.

Milestov-Kollen, saa kaldes det høieste Bierg imellem Christiania og Friderichshald, beliggende i Spydebergs Præstegjeld, Nafkestads Fogd., Smaalehnens Amt. Ved Foden af Biergets østre Side er en stor Hule, som gaaer hen ved 17 Alen ind i Bierget, kaldet Dragehuulen.

Miltingen, en stor fersk Søe i Mosvigens Annersogn, under Ytterøens Præstegjeld, Jnderøens Fogd., Tronhiems Amt.

Milvirdalen, en Dalstrækning i Justedals Præstegjeld, Yttre- og Indre Sogns Fogd., nordre Bergenhuus Amt, er ½ Mill lang. Her ligger 5 smaae Gaarde. I denne Dal har det under Justedalen ommeidte store Jisbjerg gjort stor Skade, og efter Fortælling skal 6 Gaarde have lagt paa samme Sted, hvor Jisbjerg nu ligger, see Justedalen.

Minland, en De beliggende Sønden for Tistoe, i Alstahougs Præstegjeld, Helgelands Fogd., Nordlands Amt.

Minne, en Gaard i Eidsvolds Præstegjeld, Dvre Rommeriges Fogd., Aggershuus Amt, er Giestgivergaard og Skytstet ved Kongeveien imellem Christiania og Tronhiem. Den ligger strax Vesten for Mundingen eller Nabningen af Vormen Elv, hvor denne løber ud af den store Søe Miosen og er bekiendt af et Feldtslag, som stod paa Gaarden Nar 1137 mellem Kong Inge Haraldson og Kong Magnus Blinde, hvilken sidste blev slagen og maatte redde sig med Flugten. Strax østen for Minne, som ligger 1½ Mill fra Eidsvolds Jernværk, er anlagt et Tegelværk derie.

Mionæs, en Dalstrækning, som gaaer ned paa den nordligste Side af Saltens Fiord, i Saltens Fogd., Nordlands Amt.

Misværfiord, en Arm af Saltens Fiord, i sidstnævnte Fogd.

Mionsdals-Elv, en Elv, som løber igiennem endeel af Eger Præstegjeld, i Buseruds Fogd. og Amt, og kommer fra Hager

Hagerfærre, hvor en betydelig Dam er opført til Veste for Mionsdals-Savbrug. Denne Elv driver ellers i alt 6 Sav og i Malle-Brug. Meden for Savbrugene gjør Elven en liden Sø, kaldet Mile, som undertiden er næsten tør, men naar Elven voxer, foldes med Vand og oversvømmer hosliggende Gaardes Agre og Enge. Paa saadan Tid kan en betydelig Mængde Fiske af Brasen og Hørfling fanges deri.

Miosen, egentlig Storemiosen kaldet, er en meget stor fersk Søe, beliggende i Hedemarkens Fogd. og Amt, skal være det største Vand i Norge og regnes af nogle, at have en Længde af 12 Mile, hvilket ikke er rigtig, med mindre endeel af Elvene Laugen og Vormen indberegnes. Vandets rette Længde skal være omtrent 9 Mile. Dets største Brede er omt. 1½ Mill, men ved dets nordre Ende ei mere end ½ Mill. Dette Vand er meget godt, og skal deri være 12 a 13 Slags Fiske, saasom: Giedder, Hør, Bræder, Siik, Brasen, Aborrer, Skaller, Lake, Lakessild, Krøfling, Buk, som og kaldes Vitter, Regenoggen og Rør. En liden Holme ligger i Vandet, kaldet Borgen, hvorpaa i fornum Tid har staaet en Borg eller Fæstning, som var anlagt af Kong Sagen Sagenson, og sees endnu Steene af den nedbrudte Mure. Holmen er en liden aflang Klippe nu bevoxet med høie Granetræer, som give den en smuk Udseende. Vandet beapnder ved Giestgiverstedet Eidsvoldbakken, og strækker sig øster efter paa den nordlige Side af Landeveien og Postouren igiennem Hedemarkens Fogd., men endes ved Gaarden Lillehammar i Begyndelsen af Gulbrandsdalen paa den sydlige Side. Formedelt høie hosliggende Fjelde falder paa dette Vand stedse Virvelvinde og Fjeldkast, som gjør Seiladsen derover meget farlig, især fordi Bønderne, som boe nær ved Vandet, ere lidet bevante med Seiladsen. Ved Vandets østre Side har i fornum Tid lagt den betydelige Riobstad Hammer eller Stor-Hammer, som Nar 1566 af et Partie Svenske blev stukket i Brand og aldeles ødelagt, see Hammer. Under Næs Præstegjeld paa Hedemarken ligger en stor De, kaldet Høvindsholm, som er en Mill i Omkreds, hvorpaa ere 32 Gaarde, see Høvindsholm. Fra Vandet udsøber en stor Elv, kaldet Vormen, som falder ned i Glommen-Elv.

Miosen lille, see Lillemiosen.

Modalen, en beboet Dalstrækning, som gaaer op fra Strømsbotten, i Miosens Tinglaug og Annersogn, under Fosens Fogd., Tronhiems Amt, paa hvis Gaarde, som ligger paa begge Sider af Dalen, falder meget felden modent Korn, formedelt tidlig Mattefrost om Esteraaret, derimod have gode Skove, samt god Hæaoling og Græsning for Creaturene.

Nedstryens Sogn, et Anner til Indvigs Præstegjeld i Nordfjords Sorenskriv., nordre Bergenhuus Amt. Dette Sogn har en smuk Situation, bestaaende af en jevn og breed Dal langs ved Søen. Her ere gode Skove, Fædrift, Kornavling, og noget Fiskeri af Sild i hosliggende Fiord, og Lar i en Elv, kaldet Tryne-Elv, m. v., hvorfors Indbyggerne ere jevnt formuende.

Nedsted Hovedsogn til Sælboe Præsteg., see Sælboe.

Neiden, et Fjeldfinnested i Øst-Finmarken, beliggende imellem Norge og Rusland, ved et Vand kaldet Guse-Jaure, hvorfra udløber en Elv i Kisleford. Her høves endnu Skatterne tilfælles med Rusland, saaledes som fra gammel Tid.

Nerøe Præstegjeld, see Nerøe.

Nesne Fierding, see Nesne.

Nessebye Sogn, et Anner til Badsøe Præstegjeld i Øst-Finmarkens Provstie, Finmarkens Fogd. og Amt.

Nessets Præstegjeld, see Nesset.

Niankovarn, et stort Fjeld i Helgelands Fogd., Nordlands Amt.

Niarvig, en stor Havbugt i Mule-Middel Syssel, østre Fierding af Island. Uden for denne Bugt eller Vtig ligger det Fiskerleie Niarvigholm.

Nibstad, en Gaard i Soel Annersogn, Næs Præstegjeld i Hallingdalen, under Buskeruds Amt, hvor Nar 1712 i en Begravelses-Hoi er fundet Beenrader af 2de Mennesker, hvilke havde en usædvanlig Størrelse, tilligemed en stor Dre, en Dolk og et Jldstaal. Beenraderne fortælles at være Levninger af 2de Riemper, som paa Stedet skal have omkommet i en Tvekamp.

Nid-Elv, en stor Elv, som kommer fra 2de store Bænde i Øvre Tellemarken, gaaer igiennem Naaboygdelaugets og Nedenæs Fogderier i Nedenæs Amt, og falder ud i Havet Sydvest fra Arensdal. Denne store Elv bliver i sit Løb formeeret af en stor Deel mindre Elve. Elven er meget fiskerig, især falder her pperlig Lar. En Miil fra dens Udløb, nemlig ved Øjestads Præstegaard, danner den imellem 2de Klipper en meget stor Foss eller Vandfald, hvorover imellem Klipperne er lagt en Broe af store Mastetræer, kaldet Brugbroe. Endskjønt denne Broe ligger 20 Alne høit fra Vandet, naar Fossen eller Elven er paa det laveste, saa bliver den dog ofte borttaget, naar Elven vorer ved Sneens Oplosning om Foraaret, eller ved indfaldende stærk Regn.

Nid eller Nid-Elv med Sælboe-Søe og Nea-Elv ere tilsammen et Vanddrag, som begynder i Jæmteland, og gaaer igiennem Strinde Fogderie og falder ud i Tronhiems Fiord, imellem Tronhiem og dens Forstad Baklandet. Dette Vanddrag be-

regnes

regnes i alt i Længde for 14 Mile. Ellers løbet Nid-Elven ud af Sælboe-Søe og gaaer mod Nord til Tronhiem, efter at have passeret omtrent 2½ Miil, i hvilket Løb den danner 8 store Vandfald eller Fosse, som ere: Trangfos, Hyttefossen, Springfos, Lille-uglesfos, Siarumfos, Nordsæt-Fos, samt Store- og Lille-Leir-Fossene, hvor betydelige Sav- og Møllebrug ere opførte, see Leiren. Af disse Fosse ere Store Leirfos og Trangfossen de største.

Niedalen, en beboet Dalstrækning i Justedalens Præstegjeld, Øvre og Indre-Sogns Fogd., nordre Bergenhuus Amt. Igiennem denne Dal løber en stor Elv, og langs ved samme ligger paa den ene Side 6 og paa den anden 3 Gaarde. Dalen er en god Miil i Længde, og derfra til Kirken er ligesaa en Miil. Elven kommer fra det i Justedalen liggende store Jisbjerg, og med andre tilfødende Vanddrage gjør, til sine Tider i dens Vert, betydelig Skade baade ved Jordbrud og Oversvømmelse. Over betydelig Skade haade ved Jordbrud og Oversvømmelse. Over Elven er en Broe, kaldet Fossebroen, som er meget farlig og skrækkelig at overfare formedelst et stort Vandfald, som Elven der danner.

Nismeloire, et meget høit Fjeld med mange Tinde eller Spidse, beliggende i Saltens Fogderie, Nordlands Amt.

Nissedals Sogn, et Annersogn til Hvidesse Præstegjeld i Øvre Tellemarkens Fogd., Bradsberg Amt, som er 1½ Miil i Længde og 1 Miil i Brede, og bestaaer af 25 matrikulerede Gaarde. Kirken, som staaer ved Gaarden Tveten, og har en særdeles behagelig Beliggenhed, er en Korsbygning af Træ, indviet Nar 1764. Kirkegaarden er omgivet med en skion stor Steen-Muur. Denne Kirke tilhører Almuen, og ligger dertil i Tøndes Jordfald i Gaarden Fjellestad. Den residerende Kapellan for Præstegjeldet boer her i Sognet paa Gaarden Nissedal. Dette Sogn tilligemed Triungen, Anner til bemeldte Hvidesse Præstegjeld, udgør et Tinglaug, og Tingstedet er Gaarden Midsund. I Nissedals Sogn ligger et meget stort ferskt Vand, kaldet Nisservandet, som er 4¼ Miil langt og ½ Miil bredt.

Nittedals Præstegjeld i Nedre Rommeriges Fogd. og Provstie, Aggershuus Amt, bestaaer af 2de Kirkesogne, nemlig Nittedals Hoveds. og Sækkedals Anner. Nar 1732 havde dette Præstegjeld 63 matrikulerede Gaarde, deraf i Hovedsognet 12 fulde, 12 halve og 13 øde eller Fierdings Gaarde, tilsammen 37 med 33 underliggende Huusmandspladse. Hovedkirken er en gammel grundmuret Bygning med et muret Taarn og et anseeligt høit Spiir. Til Præstegjeldet er en Sognepræst. Dette Præstegjeld har tilforn været forenet med Skidsmoe Præstegjeld og

endnu